

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 32.

V Ljubljani, 11. velikega srpana 1905.

XLV. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idriji. Naročnino prejema Francišek Ōrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{8}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštne 6 K.

Vsebina: O šolskih stavbah. — Naš denarni zavod. — Šolske in učiteljske rane. — Deželna učiteljska skupščina v Ljubljani. — Donesek k ilustraciji istrskih razmer. — Pisarna za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Računski sklep društva »Jubilejska samopomoč«. — Inserati.

O šolskih stavbah.

(Od kranjsko-štajerske meje.)

Kot učitelj, službujoč na Štajerskem, sem imel večkrat priliko priti na Kranjsko, kjer sem prišel v dotiko s kranjskimi tovariši, od katerih sem zvedel marsikatero zanimivost, ki vladajo v tej deželi. No, tu in tam sem se prepričal o resničnosti povedanega tudi na lastne oči. Namenil sem se napisati par besed o šolskih stavbah na skrajnem severovzhodu kranjske dežele. Nehote mi prihaja na misel članek, ki je priobčen bil v »Tovarišu« pod naslovom »Šola v svinjaku«.

Mogoče, da je bila tista šola še palača proti šolam v Motniku, Špitaliču, Št. Gothardu, Št. Ožbaltu i t. d.

Oglejmo si šolo v Špitaliču! To vam je stavba! Da bi cenjenim čitateljem to šolo opisali tako, kakor zasluži, se mi zdi nemogoče, ker bi mi zmanjkalo dostojnih izrazov. Dovolj je, ako rečem, da bi v tako stavbo noben boljši kmet na Štajerskem niti svojih prascev ne zaprl. S tem je dovolj povedano. Dosti boljša ni tudi motniška šola, ki je bolj kurniku podobna nego kakemu poslopju. Šola stoji že na nepripravnem, zakotnem in smrdljivem prostoru. V nizko, temno in zaduhlo šolsko sobo se pride po visokih lesenih stopnicah. V pritličju pa stanuje krojač, ki ima lepše stanovanje nego šolski voditelj. V šoli na Čemšeniku učitelj niti zakonitega stanovanja nima, ker ima samo eno sobo. In v taka zanemarjena poslopja mora zahajati nežna mladina, kjer ji je treba buditi in razvijati estetična čustva. In kaj naj poreče k tem ciganskim kočam učiteljstvo, ki mora hoditi vanje ter tam dan za dnevom požirati pogubonosne bacile! In take razmere bodo še ostale v kljub mednarodnemu kongresu v Norimberku.

Šolske oblasti niti pojma nimajo, kako izpodkopažejo ugled podlošnemu učiteljstvu. Ali bo ljudstvo ali bodo otroci respektirali učitelja, ki mora zahajati v take lokale? Skrajni čas bi že bil, da bi napravili enkrat konec tem škandaloznim razmeram.

V Špitaliču in Št. Ožbaltu sta zasilni šoli, otrok je pa toliko, da bi bili lahko v obeh krajih dvorazrednici oziroma trirazrednici. Tudi v tem oziru je vse zanemarjeno. Ko bi hotela gospoda le nekoliko pogledati farovže in kaplanije po

kmetih, kake palače so to! Za šolo je seveda vsaka skrupcana luknja dobra. Za prve ima naše ljudstvo denar, za druge ne. Šolske oblasti bi morale tudi vedeti, da se občine gotovo ne bodo pobrigale za asaniranje teh razmer, dokler bodo v klerikalnih rokah. Kakor gotovi ljudje nimajo srca za gmotne razmere učiteljstva, tako jih tudi nimajo za njih zdravje in ugled.

Tu navedena dejstva nam pa tudi dokazujejo, kako opravičeno in utemeljeno je dr. Šušteršiča očitanje šolskih palač. Radovedni smo, kaj poreče k temu »Slovenec«.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca malega srpana 1905 K 113.819-35.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Zaradi preselitve dosedanjega načelnika g. Primožiča je priobčil uradni list »Laibacher Zeitung« ta-le:

Firm. 820.

Zadr. III. 162/4.

Razglas.

Vpisalo se je v zadrugnem registru pri firmi:

Hranilnica in posojilnica »Učit. konvikta« v Ljubljani

reg. zadruga z omejenim jamstvom, da je iz načelstva izstopil Štefan Primožič, vstopil je pa Ant. Likozar, učitelj-voditelj v Ljubljani.

Načelnik je sedaj Ivan Bernot, namestnik načelnika pa Jakob Dimnik.

Ljubljana, 6. julija 1905.

Šolske in učiteljske rane.

Znano je, da zahtevajo od učiteljstva in šolske mladine vedno več, akoravno je dokazano, da človeštvo neprenehoma hira. Zato smo se tudi ustrašili najnovejšega ukaza, ki zahteva najstrožje postopanje pri sprejemnih izpitih za srednje šole in pa, ker se prevelika strogost bliža krivici.